

Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet

Referat fra informationsmøde d. 18 juni 2025

Sakskøbing Sportscenter

Referat – Informationsmøde om Nationalpark Smålandsfarvandet

Dato: 18. juni 2025

Sted: Sakskøbing Sportscenter

Arrangør: Naturstyrelsen

Deltagere: Ca. 300+

Facilitatorer: Urland

1. Velkomst og introduktion

Inden mødet starter er der lagt op til at der kan foregå uformel dialog ved opsatte plancher med information om forundersøgelsen.

Christian (Urland) åbner mødet, byder velkommen og orienterer om aftenens formål: at give information og skabe inddragelse omkring muligheden for at etablere Danmarks sjette nationalpark i området Smålandsfarvandet. Spørgsmålet er om der skal være en nationalpark. Det er et åbent spørgsmål og der er endnu ikke truffet beslutning. Hensigten med mødet er at give information og høre de lokale borgeres input.

Der opfordres til at man benytter mødet til at stille spørgsmål og der gøres opmærksom på at der ligeledes vil være mulighed for at tale med Line og Jane efterfølgende og stille spørgsmål ved de opsatte plancher. Der er også muligheder for at stille spørgsmål efter mødet i dag, hvor man kan skrive mails eller ringe med sine spørgsmål.

Line og Jane (NST), som leder forundersøgelsen, præsenterer sig selv og deres rolle i Naturstyrelsen Storstrøm som forvalter statens arealer cirka fra motorvejen Køge-Korsør og ned inkl. Sydsjælland, Lolland, Falster og Møn. De har fået til opgave at lave forundersøgelsen for Nationalpark Smålandsfarvandet, som de vil fortælle om i dag. Line (NST) præsenterer sin rolle som projektleder for opgaven, og informerer i øvrigt om at Camille, som desværre ikke kunne være til stede grundet sygdom, også er en del af sekretariatet, og det er de tre der står for forundersøgelsen.

På skærmen vises kontaktoplysninger, hvis man skulle have brug for at henvende sig.

Dagsorden og rammer for mødet

Aftenens program omfatter:

- Information om, hvad en nationalpark er ifølge lovgivningen
- Baggrund og formål med forundersøgelsen
- Hvad processen indebærer
- Oplæg fra borgere i eksisterende nationalparker (Nationalpark Skjoldungernes Land og Nationalpark Thy)
- Mulighed for spørgsmål og debat

Der er plads til opklarende spørgsmål undervejs, mens den brede debat henlægges til den afsluttende del. Line, Jane (NST), de inviterede borgere fra andre nationalparker står også til rådighed efter mødet for yderligere uformel dialog. Enkelte fremmødte der er i styregruppen er også til stede på mødet som man som borger kan henvende sig hos.

Borgerne har også mulighed for at give sin mening til kende via en uddelt 'Din mening folder'. I den kan man bl.a. udtrykke sine eventuelle bekymringer ift. hvad en nationalpark kan medføre, dele sine ønsker og idéer til nationalparken og i øvrigt angive i hvor høj eller lav grad man mener at en nationalpark kan medføre positive muligheder for området.

Forundersøgelsen

Line (NST) indleder mødet med at fortælle at vi allerede har fem eksisterende nationalparker i Danmark: Nationalpark Thy, Vadehavet, Mols Bjerge, Kongernes Nordsjælland og Skjoldungernes Land. Spørgsmålet er så nu om Smålandsfarvandet samt den kyststrækning der omkranser det skal være Danmarks sjette nationalpark.

Forundersøgelsen skal afsøge både til lands og til vands om der er nationale værdier som kan ligge til grund for at det kan blive en nationalpark inden for natur, landskaber, geologi og kulturhistorie. Potentialer og muligheder for det lokale erhvervsliv, turisme og friluftsliv skal også undersøges.

Dertil skal inddrages en lang række aktører herunder borgere, lodsejere, erhvervslivet, interesseorganisationer, foreninger, lokale foreninger og de fem kommuner som omkranser Smålandsfarvandet: Slagelse, Næstved, Vordingborg, Guldborgsund og Lolland.

2. Hvad er en nationalpark?

Jane (NST) tager ordet for at beskrive hvad en nationalpark er. Nationalparker er til på baggrund af nationalparkloven, hvori der er beskrevet hvad en nationalparks formål er. Ifølge nationalparkloven er en nationalpark et område med særlige natur-, landskabs- og kulturhistoriske kvaliteter.

Det præciseres, at:

- Staten eller naturstyrelsen ikke overtager ejerskab. De kan dog godt indgå som ejer af afgrænsede områder, men det er ikke en præmis.
- Der kan ikke indføres nye restriktioner eller reguleringer via nationalparkstatus med den lovgivning, der er nedfældet i nationalparkloven.
- Alle aktiviteter og indsatser er frivillige for lodsejere og andre aktører
- Der præsenteres en grundig gennemgang af forskellen på nationalparker, naturnationalparker og naturparker

Hvad skal nationalparker arbejde med ifølge loven:

- Formidling og øget tilgængelighed til naturen og kulturhistorien
- Bevaring og styrkelse af natur
- Styrkelse af lokalområder
- Understøttelse af lokale erhverv og turisme

Det anerkendes at nationalparkerne har et meget bredt formål, og det beskrives hvordan det betyder at forskellige parker kan have varierende fokus og karakter. Derfor er der også inviteret to borgere der vil fortælle hvordan det fungerer i deres nationalpark og hvad de arbejder med. Dem kan man spørge om hvordan det er at bo og leve i en nationalpark.

Det understreges at alle aktiviteter i nationalpark skal bygge på frivillighed.

3. Organisering og finansiering

En nationalpark organiseres gennem en fond, der har ansvar for drift og udvikling. Staten yder finansiel støtte til både opstart, drift og konkrete projekter, cirka 9 mio. om året.

Der skal udarbejdes en nationalparkplan. Planen bliver lavet på baggrund af input fra borgere og lodsejere i området.

Erfaringer fra de øvrige parker viser, at mange områder formår at udnytte midlerne effektivt, bl.a. ved også at søge yderligere midler gennem andre fonde, så de får større muligheder for at lave mange forskellige projekter. Disse projekter kan have meget forskelligt fokus.

En styregruppe leder forundersøgelsen og skal sammenfatte undersøgelsen og udarbejde anbefalinger til om der skal være en nationalpark og hvor afgrænsningen skal gå. Derefter sendes anbefalingerne til de 5 involverede kommuner, som skal godkende inden det sendes til miljøministeren, som sammen med sine forligspartier skal vurdere om man vil etablere en nationalpark.

Styregruppen består af en bred repræsentation af foreninger og organisation, byrådsmedlemmer, borgmestre m.fl., listen er på skærmen, så folk kan se de involverede og nogle er til stede ved arrangementet i aften. Borgerne opfordres til at kontakte styregruppen, hvis de har input eller spørgsmål.

Der understreges endnu en gang at alle aktiviteter i en nationalpark sker på frivillig basis.

4. Forundersøgelsesområde

Området for forundersøgelsen omfatter Smålandsfarvandet mellem Sydsjælland, Lolland og Falster inkl. 3 km af kysten som følger kystnærhedszonen, som i forvejen er en zone i Danmark hvor der gælder nogle særlige regler. Det er et areal på omkring 196.000 hektar. Hvis det bliver nationalpark og det bliver dette område, så bliver det Danmarks største.

Det understreges, at:

- Forundersøgelsesområdet ligger fast og kan ikke udvides
- Styregruppen kommer med en anbefaling til afgrænsning, så hvis der skal være en nationalpark, kan styregruppen godt vælge at afgrænsningen skal følge nogle andre principper. Det betyder at afgrænsningen godt kan reduceres, men ikke gøres større, da man ikke kan lave nationalpark i et område der ikke er undersøgt.
- Styregruppen sender sine anbefalinger til videre til miljøministeren og forligspartierne som tager den endelige beslutning.
- I sidste ende er det en politisk beslutning om der skal være en nationalpark, og hvor afgrænsningen skal ligge.

5. Hvad er en forundersøgelse?

Målet er at vurdere, om området lever op til de krav der er i nationalparkloven og om området har de nødvendige kvaliteter og potentialer for at blive en nationalpark. Undersøgelsen foretages inden for fire temaer:

- Natur og geologi
- Landskab og kulturhistorie
- Friluftsliv og formidling
- Erhverv og turisme

Fagekspertter står for analyser og hjælper med at undersøge hvad der er karakteristisk og om der er udviklingsmuligheder. De kigger også på om det har national og international værdi.

Der henvises også til plancherne bagerst i lokalet og til hjemmesiden, hvor man kan læse nærmere om temaundersøgelserne.

Samtidig er der fokus på borgerinddragelse og den lokale opbakning til en potentiel nationalpark undersøges. Derfor skal lokalt kendskab og bekymringer inddrages. Det understreges at alle input, holdninger, spørgsmål osv. er vigtige og det hele tages med i forundersøgelsen. Der er flere muligheder for at komme med input

Det sker gennem:

- 2 Informationsmøder
- 4 Temaworkshops (august-oktober, én for hvert tema) hvor også fageksperter vil være til stede.
- Der er lagt en folder ud, 'Din mening folder' uddelt til alle deltagere på informationsmødet, hvori man kan ytre sine holdninger til en potentiel nationalpark. 184 deltagere har besvaret folderen.

Derudover bliver der afholdt fem åbent telt-arrangementer – et nævnt eksempel er Onsevig Havn, hvor man kan tale med Naturstyrelsen og deltage i aktiviteter. Her kan man også komme med input.

6. Tidsplan

Line (NST) fremlægger den foreløbige tidsplan for forundersøgelsen:

- Forår – sommer 2025: Informationsmøder, borgerinddragelse og faglige undersøgelser
- Sommer – Efterår 2025: Tema-workshops og temaundersøgelser
- Vinter – forår 2026: Samling og analyse af data, udarbejdelse af anbefalinger
- Vinter – forår 2026: Styregruppen færdiggør forundersøgelsesrapport og sender anbefaling videre til de fem kommuner
- Sommer 2026: Kommunal behandling og eventuel fremsendelse til miljøministeren
- Herefter: Ministeren og forligspartier træffer beslutning om, hvorvidt en nationalparkproces skal iværksættes

7. Borgernes spørgsmål og kommentarer

Christian (Urland) tager ordet og invitere til at stille opklarende spørgsmål inden programmet fortsætter med borgere fra andre nationalparker:

- Fiskeri: Flere udtrykker bekymring over manglende repræsentation af Danmarks Fiskeriforening og spørger til mulige konsekvenser for erhvervsfiskeriet.
 - > Naturstyrelsen svarer og fortæller at det samme spørgsmål blev stil på informationsmødet dagen før og anerkender at det er en fejl, og at Danmarks Fiskeriforening selvfølgelig skal inddrages.
- Kommunal godkendelse: Der bliver spurgt, om en kommune kan spænde ben for hele processen.
 - > Svaret er, at det ikke er sket før i Danmark, tidligere har der været enighed omkring det blandt de involverede kommuner. Der kan derfor ikke svares konkret på hvad det vil betyde hvis en kommune ikke vil være med. Det må blive afsøgt i det tilfælde af at det skulle ske
- Hvordan fungerer det politisk? Har man i folketinget retten til at overhøre de kommentarer der er, f.eks. hvis anbefalingen skulle være at der ikke skal være en nationalpark
 - > Hvis der skulle være anbefalinger om ikke at etablere en nationalpark, kan man i princippet godt på ministerniveau overrule. Spørgsmålet er om der er politisk vilje til det hvis der er modstand fra

kommunerne.

- Der spørges ind til hvad udpegningen som nationalpark potentielt vil have af betydning for f.eks. husejere, jordejere eller sommerhusejere hvis man f.eks. skal sælge sit hus.
 - > Det anerkendes at der er rigtige mange mennesker der bor i dette område. Erfaringer fra andre parker viser, at huspriser typisk stiger, fordi folk gerne vil bo i en nationalpark, men man kan selvfølgelig ikke sige eller give garantier om hvad der konkret vil ske i dette område.
- En borger spørger ind til om Naturstyrelsen kan garantere at nationalpark-status ikke vil berøre miljøet og fiskeriet, som borgerne bruger til daglig.
 - > Der svares at som loven er i dag og har været i 18 år, giver det ingen restriktioner at blive national park. Dog kan der ikke gives nogen garanti for hvad det vil betyde på sigt f.eks. inden for 30-40år hvis en politiker f.eks. mener at nationalparker pludselig skal være noget andet end de er i dag. Jane (NST) nævner at hendes personlige holdninger er at der nok er andre ting der har større betydning ift. at give restriktioner. F.eks. Grøn Trepert og anden miljølovgivning i øvrigt.
- Der spørges ind til forundersøgelsen afgrænsning, og hvorfor den inddrager byerne bl.a. Sakskøbing, Vordingborg og dele af Næstved by.
 - > Afgrænsningen er lagt ud fra en politisk beslutning om at undersøge Smålandsfarvandet og kystnærhedszonen og følger identisk den kystnærhedszone der allerede ligger der i dag. Men der ligger nogle ret fine kulturmiljøer inden omkring byerne, så måske det egentlig er fint at de er inddraget og noget der binder området sammen. Viser det sig i undersøgelserne at det ikke har nogen relevans, så kan man ændre afgrænsningen så byerne ikke er inddraget.
- En borger er nysgerrig på hvad der har ligget forud for dette, hvorfor kigger man på dette område?
 - > Svaret lyder at der har være et politisk ønske om at lave en endnu en nationalpark. I den forbindelse har man kigget på hvor det kunne give mening at gøre det henne. På baggrund af forskelligheden af de andre nationalparker, har man ønsket at en eventuel ny nationalpark skal tilføre noget nyt og repræsenterer noget andet, og blandt andet fokuseret på et område med hav og kyst.
- En anden borger sætter spørgsmålstegn ved nationalpark-statussens reelle betydning, da der bliver talt om et meget stort område, med meget få midler, og hvor alt skal foregå frivilligt. Vedkommende stiller sig kritisk, og spørger om der i virkeligheden er noget i det udover at det er bliver udpeget.
 - > Der svares at erfaringen fra andre nationalparker er det kan være en løftestang for et område og at det kan være et talerør til myndigheder. Hvis der er nogle projekter i området der ønskes realiseret, kan det være med til at løfte dem. Samtidig kan det have en branding værdi der kan være gavnlige for området f.eks. i forbindelse med turisme og erhvervsliv. Jane (NST) nævner også at det er noget af det borgerne kan spørge ind til og høre om fra de to inviterede borgere der bor i en nationalpark.
- Der spørges også ind til hvem de fageksperter er som skal foretage undersøgelser.
 - > Det er beskrevet i nationalparkloven hvilke undersøgelser der skal laves og på baggrund af det har Naturstyrelsen sendt udbud ud til konsulenter som laver den type arbejde. Det er blandt andet er landskabsarkitekter, biologer og marinbiologer, geologer og kulturhistorikere fra blandt andet WSP og Schønherr, Planscape og de står for at for analyser, kortlægning og hjælp med undersøgelserne. Når de undersøgelser er lavet er det tanken at borgerne skal hjælpe med kvalificerer dem med deres lokale kendskab til området.

Der er meget spørgelyst, men programmet fortsætter og der opfordres til at borgere kommer med flere input via andre kanaler (, 'Din Mening-foldere', åbent telt-aktiviteter, temaworkshops, brevkasse osv.)

8. Erfaringer fra eksisterende nationalparker

To oplægsholdere deler deres personlige erfaringer med at være en del af en nationalpark – Det er Claes og Esben fra hhv. Skjoldungernes Land og Thy Nationalpark. Begge bidrager med konkrete fortællinger og refleksioner, som giver deltagerne et indblik i, hvordan nationalparkstatus kan påvirke lokalområder og lodsejere i praksis.

Claes – Skjoldungernes Land:

Claes bor og arbejder i Lejre midt i Nationalpark Skjoldungernes Land og har boet i Lejre siden man begyndte at tale om en nationalpark. Han har fulgt udviklingen tæt, set hvordan forberedelserne var og var med til åbningen da nationalparken blev etableret. Han er meget glad for at bo i en nationalpark og bruger den flittigt til fiskeri, løb og gåture.

Esben – Thy:

Esben er landmand der har gård som grænser på til Nationalpark Thy. Han købte ejendom før der var tale om en nationalpark, men bor der i dag, og er glad for det. I dag driver han en vingård og er certificeret vinproducent i nationalparken.

Christian (Urland) spørger ind til om Esben havde tænkt at han skulle have vingård da han flyttede ind hvortil Esben svarer at det først kom nogle år efter at nationalparken blev etableret. Han fremhæver dog relevansen af den inddragelse der blev sat i gang dengang, som var med til skabe den lokale opbakning til nationalparken, som Esben mener er nødvendig.

Christian (Urland) spørger Claes ind til hvad hans reaktion var da han første gang hørte om Nationalpark Skjoldungernes Land. Claes indleder med at sige at han blev glad, fordi han tænkte at der dermed ville blive passet bedre på området. Han vidste ikke at der ikke fulgte nogle restriktioner med. Han beskriver parken som et "landskabeligt ridderkors", en anerkendelse af at det områder man bor i er noget særligt – noget man er stolt af at være en del af. Lokale ildsjæle og samarbejder er med til at skabe nye aktiviteter og attraktioner. Blandt de konkrete tiltag, der er kommet til efter etableringen, nævner han fx renovering af havnemoler, opførsel af shelters, nye naturstier og bedre formidling af landskabet.

Christian (Urland) spørger Esben om han kan genkende de tanker, særligt om man passer bedre på nationalparken. Han fortæller, hvordan projektet i starten mødte skepsis fra flere borgere og lodsejere, ifølge ham var oplægget for løst hvorfor de i første omgang sagde nej tak til en nationalpark. Men at en åben og vedholdende dialog over tid opbyggede tillid. Det blev tydeliggjort at udpegningen skulle bygge på frivillighed og at nationalparken ikke skulle sætte begrænsninger. De følgende tre år kom man frem til et kompromis om hvordan det skulle være og derefter er der ikke nogen der har afvist det resultat de kom frem til, og så blev de den første nationalpark.

Claes (Nationalpark Skjoldungernes Land) tilslutter sig Esbens bemærkninger og fortæller hvor afgørende det var i Skjoldungernes Land at man var i meget tæt dialog med alle lodsejerne. Han nævner at der var en stor lodsejer der tog teten og var god til at samle de andre lodsejere for at diskutere de planer der nu var for stier osv. Han understreger i øvrigt at den vedholdende dialog med lodsejere har betydet at Nationalpark Skjoldungernes Land er en stor sammenhængende park uden huller. Claes uddyber også hvordan det at være nationalpark tiltrækker besøgende, og mange små erhvervsdrivende har fundet ud af at man kan lave noget oplevelsesturisme af den grund.

Der følger en række spørgsmål til Claes og Esben fra de fremmødte borgere:

- En borger spørger ind til om Skjoldungernes Land har fået et særkende, da hun ikke ved hvad der foregår i parken. Ifølge hende består det af skov og vand.
 - > Claes beskriver hvordan mange ting er åbnet på grund af nationalparken. De har blandt andet fået bygget en stor smuk mole i Lyndby Havn, hvor man i dag lettere kan lægge til. Alle er velkomne og det fungerer som en port for dem som kommer sejlene til nationalparken. Han ligger vægt på at midler fra andre fonde har hjulpet dem ekstra, og har ført til at der i øvrigt er kommet masser af

formidling og flere naturoplevelser i området.

- > Esben fortsætter og forklarer, at det var nemmere at etablere Nationalpark Thy, fordi området kun omfattede 150 beboere og for størstedelens vedkommende var statsejet. Byerne i området sagde oprindeligt nej til at være med i nationalparken af frygt for begrænsninger på udvikling, men i dag markedsfører de sig alligevel som en del af den. Så det viste sig, at nationalparken ikke førte til begrænsninger, tværtimod har fx Klitmøller (med Cold Hawaii) oplevet vækst og tiltrukket unge og foreningsliv, hvilket har givet området et stort løft. Det har i det hele taget været en løftestang for området.
- Der spørges indtil antal indbyggere i Nationalpark Thy
 - > Esben forklarer at det lave indbyggertal (150) skyldes at byerne ligger udenfor nationalparken.
- En borger spørger Claes ind til en problematik omkring en sti nær hans ejendom.
 - > Claes fortæller at man som privat husejere godt kan være splittet nogle gange. Han har have ned til en å, hvor der efter etableringen af nationalparken er blevet lagt en sti, så besøgende kan opleve den nærtliggende natur. Det generede ham en smule i starten, fordi han mente at det skræmte en isfugl væk som plejede at være i området. Men han har vænnet sig til det, og synes at det er dejligt at folk gerne vil opleve det sted han bor.
- En borger takker for inddragelsen og påpeger samt spørger ind til de eventuelle udfordringer i at Nationalpark Smålandsfarvandet primært vil bestå af vand i modsætning til de parker Claes og Esben bor i (Nationalpark Skjoldungernes Land og Nationalpark Thy).
 - > Claes svarer, at Roskilde Fjord er en betydelig del af Nationalpark Skjoldungernes Land og er udpeget fordi Roskilde Fjord også byder på et enestående fugleliv omkring fjorden. Det har medført konkrete forbedringer, igennem f.eks. miljøprojekter såsom etablering af stenrev, etablering af holme til fugle og generel fuglebeskyttelse og så har det øget muligheden for naturoplevelser bl.a. gennem opsætning af fugletårne.
 - > Esben benytter muligheden til igen at fastslå at det ikke er nationalparkstatusen der vil give restriktioner eller begrænsninger i området. Der er andre udpegninger som Natura2000, Ramsarområder osv. der lægger begrænsninger på det område.
- En landmand inden for den foreslåede afgrænsning, spørger, om det er muligt at stå uden for nationalparken og takke nej.
 - > Esben svarer, at i Thy meldte ingen sig fra i første omgang. Det skyldtes at de i fællesskab var med til at definere området, hvor de var helt nede på markniveau. De valgte at følge andre udpegninger f.eks. Natura2000 så alle markområder der var inden for disse udpegninger kom med i Nationalparken. Han nævner dog at der senere blev udtrykt modstand ifm. Naturnationalparken, hvilket havde skabt noget forvirring.
 - > Claes mener ikke at nogen har meldt fra. Der var en problematik omkring en sti som blev meget trafikeret. Det blev løst med at stien blev lagt om, så den ikke generede lodsejeren.
 - > Jane (NST) uddyber, at afgrænsninger er blevet grebet forskelligt an i de eksisterende parker, der er ikke en fast model for hvordan man laver den endelige grænse: I Kongernes Nordsjælland er det meget hullet pga. frivillighed, mens man i Skjoldungernes lavede en lodsejerforening, hvor man bestemte at man ville være med hvis 80% var positive, man behøvede dog i sidste ende ikke at tælle, da der var generel opbakning. I Vadehavet var det kommunalbestyrelsen der besluttede afgræn-

sningen. Det er derfor blevet grebet an på mange forskellige måder, og derfor kan det ikke helt siges hvordan det vil blive gjort her, eller om man kan melde sig ud. Det er styregruppen, der træffer den endelige beslutning om afgrænsningen, så hvis man har nogle ønsker til dette, skal man tage fat i dem.

Den spørgende følger op med at sige, at man kan godt risikere at hvis styregruppe og kommune beslutter at grænsen skal ligge et bestemt sted og man som lodsejer ligger indenfor, så har man som lodsejer ikke mulighed for ikke at blive omfattet

- > Jane (NST) siger at det er korrekt, men der er eksempler bl.a. fra Thy hvor en lodsejer ikke ville være med, og ikke ville kontaktes, og der har man været nødsaget til at respektere det. Men hun fastslår at det er en risiko selvom processen ikke kendes endnu.
- En borger hæfter sig ved de generelt meget positive fortællinger fra Esben og Claes, og spørger til om der er eksempel på nogle negative påvirkninger, såsom at det sted vil få et for stort besøgstryk, eller at trafikken bliver påvirket negativt. Hun er blandt andet nysgerrig på om der er lavet/bliver lavet beregninger af, hvordan en nationalpark påvirker trafik og større anlæg, og bl.a. broen ved Guldborgsund
 - > Esben svarer, at det generelt øger besøgstrykket. Nogle steder i Thy er blevet overrendt, f.eks. Isbjerget som nærmest blev trådt ned. Han mener dog at Naturstyrelsen har håndteret det godt gennem skiltning og formidling hvor de bl.a. har ledt folk udenom Isbjerget.
 - > Claes tilføjer, at attraktionerne i Nationalpark Skjoldungernes Land er ret spredt, hvilket fordeler besøgstrykket. Så han oplever ikke at der et besøgstryk ude af proportioner. Der er nogle få steder der tiltrækker mange, men de har den nødvendige infrastruktur til at det ikke bliver et problem. Det er blandt andet Ledreborg og Sagnlandet Lejre.
 - > Claes benytter i øvrigt muligheden for igen at slå et slag for nationalparker som en løftestang. Han fortæller hvordan nationalparken i samarbejde med Københavns Universitet og Globe Institute har været med til at igangsætte et projekt kaldet Ledreborg Landskabslaboratorie hvor der bliver forsket og eksperimentere med nye dyrkningsformer. Den slags kan tiltrække ekstra finansiering gennem fonde.
- En borger synes at det lyder rigtig spændende alt det Claes og Esben fortæller om men spørger hvordan de organiserer sig.
 - > Esben fortæller, at der i Thy er 250 frivillige som hjælper til i nationalparkcenteret, men også ude i parken. Det har ført til at der er en begejstring for området og har givet en bevidsthed om naturværdierne. I sidste ende har det ført til at der er de mange besøgende i nationalparken i dag.
 - > Claes forklarer, at noget af budgettet går til at lønne sekretariatet, som sørger for, at projekterne bliver ført ud i livet at der bliver lavet kommunikation osv. Derudover er der en bestyrelse, og et råd som er med til at præge udviklingen. Bestyrelsen beslutter strategien og sekretariatet søger for at det bliver realiseret

Fælles pointer fra begge:

- Nationalparkstatus medfører ikke tvang, men muligheder – især hvis man selv engagerer sig

- Den positive udvikling afhænger af dialog, lokal organisering og fælles mål
- Begge ser nationalparken som noget, der kan styrke både naturen, fællesskabet og økonomien – men kun hvis der er opbakning og åbenhed

9. Kritiske og konstruktive kommentarer

Efter spørgsmålene til Claes og Esben, fortsætter programmet med flere spørgsmål fra de fremmødte, men nu mere rettet mod Naturstyrelsen.

Efter oplæggene åbnes der for spørgsmål fra deltagerne, og en livlig debat folder sig ud. Spørgsmålene spænder bredt og vidner om stort engagement.

- Der spørges til om nationalparken eventuelt vil medføre restriktioner for erhvervsfiskeri.
 - > Jane (NST) Understreger at nationalparken i sig selv ikke medføre nogen restriktioner. Nationalparkloven medfører ingen restriktioner, men det kan der være andre lovgivninger der gør f.eks. Natura2000, fuglebeskyttelser, ramsarområder osv. Der kan ikke gives nogen garantier for hvad det vil betyde på længere sigt, det kan jo ændre sig hvis der kommer en ny regering eller en ny miljøminister, så det kan være svært at sige om lovgivningen vil ændre sig, men med den lovgivning der er nu, medfører nationalparken ingen restriktioner
 - > Christian (Urland) tilføjer, at denne proces netop også giver mulighed for lokal indflydelse og opfordrer til at man kommer med sit input – det bliver taget med i det videre arbejde.
- En borger udtrykker skepsis over for etablering af stier: "Hvem skal bruge en sti hele vejen rundt – der kommer jo ikke nogen?"
 - > Jane (NST) svarer, at første skridt blot er en forundersøgelse af muligheden for en nationalpark – ikke af, hvor der skal ligge stier. Hvis stier ønskes senere, skal det ske frivilligt og i samarbejde med lodsejerne, og det skal selvfølgelig etableres fordi man mener at der er et behov eller en tro på at det vil gavne området. Hun pointerer i øvrigt, at hvis det bliver en nationalpark, og når forundersøgelsen er færdig, så træder naturstyrelsen tilbage, og det vil være en bestyrelse som bliver nedsat af miljøministeren samt et nationalparkråd der vil tage hånd om det videre arbejde.
- En borger mener, at man ikke opnår mere beskyttelse med en nationalpark, da området allerede er dækket af udpegninger, derfor mener han heller ikke at det er relevant med en nationalpark. Han nævner at Norge og Sverige har en mere restriktiv nationalparklov og han er bekymret for, at hvis det bliver en nationalpark, så bliver det et område der nemmere kan blive sat restriktioner på.
- Han spørger også ind til begrænsninger ift. nedrivning, genopførelse og udvidelser af sommerhuse
- Han spørger også til stisystemer. Lodsejer har mange markveje og stier, som folk ikke ved er offentlige – De vil jo indgå i nationalparken som mulige vandruter? Og selv hvis det kun er naboen der siger ja, og stien så ligger der, så vil det have en påvirkning.

Det lyder altså til at borgeren har en bekymring for det besøgstryk det vil medføre og om det eventuelt vil have en

begrænsning for privatlivet.

- > Jane (NST) svarer at naturbeskyttelseslovens adgangsregler gælder på samme måde indenfor en nationalpark som de gør udenfor en nationalpark. Der er ikke noget der ændrer sig der ift. hvor man har ret til at gå i det åbne land.
- > Ift. begrænsninger på sommerhuse er der ikke noget i nationalparkloven som den er i dag, der begrænser noget for sommerhuse. Der er dog nogen kommuner der vælger at bruge nationalparken politisk – Hun har ikke hørt eksempler med sommerhuse, men der har været eksempler med vindmøller, hvor man politisk har besluttet at de ikke skal stilles op i en nationalpark, men det er ikke noget loven dikterer.
- Der spørges også, hvordan nationalparker og solcelleparker spiller sammen. Der er mange i området, vil de blive lukket ned?
 - > Svaret er, at der ikke er nogen direkte sammenhæng, nationalparkloven kan ikke lægge nogen begrænsninger for solcelleparker, men nationalparken kan potentielt påvirke kommunale prioriteringer.
- En sejler mener at det giver gode muligheder for sejlere. Han spørger ind til manglende repræsentation i styregruppen fra Lolland Kommune
 - > Jane (NST) svarer at det er på vej, men de mangler at afholde et byrådsmøde hvor det besluttet hvem der skal deltage og at de bestemt også skal være med.
- En borger mangler klarhed om hvad kystnærhedszonen er ifm. at den har været benyttet til at lave afgrænsningen for forundersøgelsen.
 - > Jane (NST) bevarer med en forklaring om at det er en planlægningszone som går 3 km ind fra kysten i hele landet. Den bliver bl.a. brugt som et værktøj i kommunernes planlægning. Det er ikke en forbudszone, som strandbeskyttelseslinjen. Man har fra politisk side valgt at bruge den i forbindelse med at man vil undersøge Smålandsfarvandet og de omkringliggende kystområder.
- En repræsentant fra sejlklub i Stubbekøbing opfordrer styregruppen om at arbejde sammen kommunalt om at lave en strategi omkring sejlerturisme i området. Det er oplagt på grund af hvor skønt området er.
 - > Opfordringen anerkendes af Jane (NST) og bliver taget med videre.
- En borger hæfter sig ved at de i Thy Nationalpark valgte at lave nationalpark indenfor det eksisterende Natura2000 og spørger til om styregruppen har mulighed for at gøre noget lignende her i stedet for at inddrage noget af den bedste landbrugsjord
 - > Jane (NST) svarer at styregruppen i hvert fald har mandat til at foreslå det. Når styregruppen skal mødes, skal de også diskutere efter hvilke principper man vil lægge afgrænsningen, og der kunne det godt være en mulighed at gøre det på den måde. Hun afslutter med at opfordre til at tage fat i styregruppen og komme med deres inputs.
 - > Christian (Urland) tilføjer at forundersøgelsens afgrænsning ikke kan ændres, men der ligger meget forud for at en egentlig afgrænsning kan defineres for en eventuel nationalpark. Det har borgerne

mulighed for at få indflydelse på.

- Der spørges, hvad der sker, hvis styregruppen ikke kan blive enige. Falder det hele så til jorden?
- Hvad med jeres adgang (NST, konsulenter osv.) Når i skal rundt og vurdere områderne, hvordan kommer det så til at foregå? Bliver det varslet? Bliver alt gennemgået i undersøgelsen? Sommerhusområder, fredede bygninger osv.
 - > Jane (NST) nævner, at på Møn blev der indsendt forslag med mindretalsudtalelser, det var en løsning den gang, og kunne evt. være en mulighed hvis det skulle blive aktuelt.
 - > Jane (NST) forklarer at konsulenter, som vil ind på privat grund, så skal de først kontakte Naturstyrelsen, som derefter kontakter lodsejeren for en evt. tilladelse. Hun vurderer dog, at der allerede findes meget data, så behovet for feltbesøg er vil være begrænset.
- En borger stiller kritiske spørgsmål omkring at svine i en nationalpark, og mener at man kan vende den til at sige at man ikke skal gøde i en nationalpark. En anden borger som ejer et landbrug tilslutter sig bemærkningen og forestiller sig at reglerne godt kunne ændre sig og at man om f.eks om 10 år, vil bruge nationalparkstatussen til at lægge restriktioner ift. at begrænse gødsning.
 - > Jane (NST) understreger, at alle lodsejere med over 500 hektar til at have en 1:1 dialog med naturstyrelsen. Hun fortæller at det er en bekymring som mange lodsejere har. Hun nævner også at hvis man senere har behov for tale med naturstyrelsen, hvis man har flere spørgsmål eller bekymringer, så stiller de meget gerne op.
- En borger afslutter med at sige, at bemærkningen om kvælstof føltes provokerende. Han mener at der er mange ting at tage fat på i området, dels for Smålandsfarvandet ifm. forurening, men også i forbindelse med Grøn Trepert og udtagning af landbrugsjord til skov og vådområder. At der kommer en nationalpark oven i gør ham nervøs for om der kommer yderligere udfordringer for landbruget.
 - > Der takkes for bemærkningen.

10. Afslutning

Christian afslutter mødet og opfordrer til at indsende skriftlige input – enten på stedet eller senere. Der takkes for fremmødet.

Line og Jane (NST) samt de inviterede borger fra Nationalpark Skjoldungernes Land og Nationalpark Thy, Claes og Esben bliver hængende til uformel snak bagefter.

Din mening-folderen

184 deltagere har besvaret den udleverede folder.

Ud fra spørgsmålet: 'I hvor høj grad mener du, at en nationalpark i Smålandsfarvandet kan skabe positive muligheder for området? Sæt kryds.' Hvor man kan besvare slet ikke, i lav grad, hverken eller, i høj grad, eller i meget høj grad ser besvarelsene således ud:

122 er overvejende positive (Mellem 'hverken eller' og 'i meget høj grad'), svarende til 66%

41 er overvejende negative (Mellem 'slet ikke og 'hverken eller'), svarende til 22%

21 er overvejende neutrale (x ved 'hverken eller' eller delvist udfyldt), svarende til 12%

Faglige overvejelser bag det overnævnte program

Programmet har været tilrettelagt, således at der har været flere muligheder for at videregive information om den kommende forundersøgelse samt indgå i dialog med de fremmødte borgere på forskellige måder, for således at imødekomme borgeres forskellige ønsker og behov for dialogformer. Den indledende og afsluttende, uformelle dialog ved plancherne gav mulighed for at borgere, som havde opklarende spørgsmål eller på anden vis ønskede at indgå i dialog med sekretariatet, uden at skulle stille spørgsmålet foran hundredevis af andre borgere, også havde mulighed for at komme til orde. De borgere, som gerne ville tale foran mange lyttende som en del af det formelle program, fik overdraget mikrofon under flere spørge- og debatrunder indlagt i programmet og dermed mulighed for at indgå i den officielle debat samt få ført deres spørgsmål til referat. 'Din Mening'-folderne gav tillige mulighed for at alle fremmødte borgere kunne give deres input og holdninger til kende på skrift, og data fra alle besvarelser vil blive indarbejdet i den afsluttende rapport for forundersøgelsen. Folderne lå klar på alle stole ved ankomst, og moderator Christian Achermann (Urland) gjorde undervejs opmærksom på dette og opfordrede alle til at udfylde 'Din mening'-folderen, inden de gik hjem. Dertil blev de fremmødte borgere oplyst om muligheden for at skrive til sekretariatets brevkasse, hvis de har yderligere spørgsmål eller kommentarer imens forundersøgelsen forløber. Ved både at give mulighed for uformel dialog, formel dialog, skriftlige input samt efterfølgende digitale henvendelser til brevkassen, har Naturstyrelsen således forsøgt at sikre god inddragelse af de lokale borgere i forundersøgelsesområdet under informationsmøderne.

Mødet filmes og gøres tilgængeligt på www.danmarksnationalparker.dk/smaalandsfarvandet

TV2 Øst og Folketidende var ligeledes til stede